

HE 145/2003 vp

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE
VUODEN 2004 TALOUSARVIOTA KOSKEVAN HALLITUK-
SEN ESITYKSEN (HE 55/2003 vp) TÄYDENTÄMISESTÄ**

Viitaten tämän esityksen yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysosiin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn täydentävän esityksen hallituksen talousarvioesitykseen vuodelle 2004.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Antti Kalliomäki*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan vuoden 2004 talousarvioesitystä (HE 55/2003 vp) täydentävä hallituksen esitys. Hallituksen esitys vuoden 2004 talousarvioksi annettiin eduskunnalle 16.9.2003, eikä valtiovarainvaliokunta ole vielä antanut siitä mietintöään.

Talouden näkymät

Kansainvälinen talous näyttää päässeen vihdoin kasvu-uralle, joskin elpyminen etenee eri tahdissa eri alueilla. Suomessa tuotanto on toipunut alkuvuoden heikkoudesta ja kokonaistuotannon odotetaan lisääntyvän hieman nopeammin kuin loppukesällä laaditussa arvioissa ennustettiin. Työllisten määrä jää vuonna 2003 viimevuotista pienemmäksi, mutta keskimääräinen työttömyysaste pysyy 9,1 prosentissa.

Vuonna 2004 kokonaistuotannon kasvuvauhdin odotetaan nopeutuvan 2,7 prosenttiin. Maailmankaupan kasvu vetää viennin 5 prosentin kasvuun, mutta talouskasvu perustuu kuitenkin ensi vuonnaikin paljolti yksityiseen kulutukseen, jota jo päätetyt veronalennukset tukevat merkittävästi. Työttömyysasteen odotetaan painuvan 8,8 prosenttiin eli hieman alemmaksi kuin vuoden 2004 talousarvioesityksen pohjana olleessa ennusteessa arvioitiin, minkä johdosta työttömyysturvamenoihin ehdotetaan vähennystä.

Taulukko 1. Kansantalouden kehitys 2000—2004

	2000	2001*	2002*	2003**	2004**
Bruttokansantuote käyvin hinnoin, mrd. euroa	130,1	135,2	139,7	141,9	146,2
Bruttokansantuote, määrän muutos, %	5,1	1,2	2,2	1,4	2,7
Työttömyysaste, %	9,8	9,1	9,1	9,1	8,8
Työllisyysaste, %	66,9	67,7	67,7	67,4	67,5
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	3,4	2,6	1,6	1,0	0,7
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	5,5	5,0	5,0	4,1	4,5

Tuloarviot

Tuloarvioita ehdotetaan alennettavaksi nettomääräisesti 90 milj. eurolla. Verojen ja veronluonteisten tulojen arviota alennetaan nettomääräisesti 105 milj. eurolla. Yhteisöveron tuottoarviota alennetaan 190 milj. eurolla vuoden 2002 lopullisten verotustietojen ja vuosien 2003 ja 2004 maksuunpanoarvioiden alentamisen seurauksena. Autoveron tuottoarviota korotetaan 100 milj. eurolla vuoden 2003 toteutuneiden kertymätietojen ja uusien myyntiarvioiden johdosta. Sekalaisten tulojen arviota nostetaan nettomääräisesti 14 milj. eurolla.

Valtiolle takaisinmaksettavat lainat

Vapaaehtoisten velkasovintojen aikaansaamista pyritään edistämään. Valtiokonttori tai muu valtion lainasaataavaa hoitava viran-

omainen voi osallistua vapaaehtoisein velkajärjestelyihin eduskunnan suostumuksen nojalla.

Taulukko 2. Julkisen talouden keskeisiä tunnuslukuja kansantalouden tilinpidon mukaan

	1999	2000	2001*	2002*	2003**	2004**
	suhteutettuna bruttokansantuotteeseen, %					
Verot ja sosiaaliturvamaksut	46,5	47,6	45,7	45,8	44,7	44,1
Julkisyhteisöjen menot	52,1	49,0	49,1	50,0	50,9	50,8
Nettoluotonanto	2,2	7,1	5,2	4,2	2,2	1,7
Valtionhallinto	-0,8	3,4	2,0	1,4	-0,1	-0,7
Paikallishallinto	-0,1	0,3	-0,4	-0,3	-0,5	-0,5
Työläkelaitokset	2,9	3,2	3,5	3,0	3,0	2,9
Muut sosiaaliturvarahastot	0,1	0,2	0,1	0,0	-0,2	-0,1
Perusjäämä ¹⁾	3,8	8,1	5,9	4,4	2,3	1,6
Julkisyhteisöjen velka	47,0	44,6	44,0	42,7	45,1	44,8
Valtionvelka	56,7	48,7	45,7	42,4	44,6	44,1

¹⁾ Nettoluotonanto ilman nettokorkomenoja

Talousarvion määrärahoihin ehdotetaan nettomääräisesti 136 milj. euron vähennystä, joka koostuu hallinnonalojen määrärahoihin ehdotettavasta 86 milj. euron nettomääräisestä vähennyksestä ja korkomenoarvion 50 milj. euron vähennyksestä.

Talousarvioesitystä täydentävä esitys on 47 milj. euroa ylijäämäinen, mikä vähentää vuoden 2004 nettolainanottotarvetta. Valtiolle ehdotetaan otettavaksi vuonna 2004 uutta velkaa 1 174 milj. euroa.

Valtion teknisen tutkimuskeskuksen mineraalitekniikan tutkimusryhmä siirretään osaksi Geologian tutkimuskeskusta. Tämän johdosta Geologian tutkimuskeskuksen määrärahoja ehdotetaan lisättäväksi 2 milj. eurolla vuonna 2004. Vastaavasti Valtion teknisen tutkimuskeskuksen toimintamenoja ehdotetaan vähennettäväksi 0,8 milj. eurolla sekä teknologisen tutkimustoiminnan valtuutta 1,2 milj. eurolla.

Vuonna 2004 ehdotetaan myönnettäväksi kaksipuolisen taistelun simulointijärjestelmän huoltoa ja ylläpitoa varten tilausvaltuus, josta aiheutuu menoja vuosina 2005—2013 enintään 18,4 milj. euroa.

Uuden liikelaitoslain ja lakia Senaatti-kiinteistöistä koskevan hallituksen esityksen mukaan Senaatti-kiinteistöt ei enää voi jättää opiskelija-asuntotonteista vuokria perimättä. Vuokratukea on tarkoitus jatkaa aiemmin noudatettujen periaatteiden mukaisesti, jolloin opintotukimäärärahojen kautta maksettavat menot lisääntyvät. Vastaavasti Senaatti-kiinteistöjen voiton tuloutus kasvaa.

Kuntien valtionosuuksia ehdotetaan vähennettäväksi 31 milj. eurolla ennakoitua pienemmistä verotuloihin perustuvista valtionosuuksien tasauksista johtuen. Tasausten perusteena olevat kuntien vuoden 2002 verotustiedot valmistuivat lokakuun lopulla.

Määrärahat

Tasapaino

Mineraalitekniikan tutkimusryhmä

Puolustusvoimat

Opiskelija-asuntotonttien vuokratustannukset

Valtionosuudet

Uusi palkkausjärjestelmä

Uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisen johdosta ulkoasiainhallinnossa, lääninhallituksissa, pääosassa puolustusvoimia, valtiovarainministeriössä, Valtion taloudellisessa tutkimuskeskuksessa, Suomen Akatemiassa ja taiteen keskustoimikunnassa esitetään niiden toimintamäärärahoihin lisäystä yhteensä 8,5 milj. euroa, josta 0,3 milj. euroa kertaluontoisesti vuonna 2004.

Valtiontalouden kehys ja jakamaton varaus

Kehyspäätöksessä vuoden 2004 kehysmäärärahojen suuruudeksi päätettiin 28 049 milj. euroa. Talousarvioesityksen ja sen täydentävän esityksen täsmennyksessä on kehysmäärärahojen tasoon tehty kehyspäätöksessä sovitulla tavalla joitakin teknisiä budjetin rakenteen ja hintavaikutusarviointien muutoksiin liittyviä korjauksia, jotka nostavat kehyksen suuruutta 39 milj. eurolla. Täydentävässä esityksessä suurimmat hintavaikutusarviointeihin liittyvät muutokset ovat aiheutuneet KEL- ja TEL-indeksien tarkentumisesta ja uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisestä aiheutuvasta palkkakustannusten noususta. Indeksien tarkentumisen johdosta valtion menot vähenevät 27 milj. eurolla. Uuteen palkkausjärjestelmään siirtyminen lisää talousarvion menoja 8,5 milj. eurolla. Korjattu menokehys vuodelle 2004 on 28 088 milj. euroa.

Nyt annettavan täydentävän esityksen myötä talousarvioesityksen kehykseen luettaviksi määrärahoiksi ehdotetaan 27 730 milj. euroa, mikä jää kehysmäärärahatason alapuolelle 358 milj. euroa (ns. jakamaton varaus).

Kehyksen ulkopuoliset menot

Kehyksen ulkopuolelle jäävien menojen määrään ehdotetaan 94,7 milj. euroa vähennystä talousarvioesitykseen verrattuna. Täydentävässä esityksessä tulleita, kehyksen ulkopuolisten menojen suuruuteen vaikuttavia muutoksia ovat muun muassa korkomenoarvion sekä sairausvakuutuslaista ja kansaneläkelaista johtuvien menojen tarkentuminen.

Käsiteltävänä olevien ja nyt arvioitujen tuloarviomuutosten jakaantuminen eri osastoihin

Osasto	Hallituksen esitys talousarvioksi €	Täydentävä esitys €	Yhteensä €
11. Verot ja veronluonteiset tulot	30 448 017 000	-105 000 000	30 343 017 000
12. Sekalaiset tulot	4 266 894 000	14 200 000	4 281 094 000
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset	1 020 675 000	1 178 000	1 021 853 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	145 100 000	-	145 100 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	35 880 686 000	-89 622 000	35 791 064 000
15.03.01 Nettolainanotto ja velanhallinta	1 280 313 000	-46 634 000	1 233 679 000
Yhteensä	37 160 999 000	-136 256 000	37 024 743 000

Käsiteltävänä olevien ja nyt ehdotettujen määrärahamuutosten jakaantuminen eri pääluokkiin

	Hallituksen esitys talousarvioksi €	Täydentävä esitys €	Yhteensä €
21. Eduskunta	100 740 000	-	100 740 000
22. Tasavallan Presidentti	8 170 000	-	8 170 000
23. Valtioneuvosto	47 883 000	-	47 883 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	765 350 000	672 000	766 022 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	668 566 000	-	668 566 000
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	1 439 926 000	-748 000	1 439 178 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	2 066 430 000	6 826 000	2 073 256 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	5 378 718 000	-24 194 000	5 354 524 000
29. Opetusministeriön hallinnonala	6 053 815 000	-7 542 000	6 046 273 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 685 805 000	1 240 000	2 687 045 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	1 749 994 000	-	1 749 994 000
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	961 648 000	2 370 000	964 018 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	9 412 151 000	-55 500 000	9 356 651 000
34. Työministeriön hallinnonala	2 314 854 000	-9 380 000	2 305 474 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	674 949 000	-	674 949 000
36. Valtionvelan korot	2 832 000 000	-50 000 000	2 782 000 000
(37.) Valtionvelan vähentäminen	-	-	-
Yhteensä	37 160 999 000	-136 256 000	37 024 743 000

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

YLEISET MÄÄRÄYKSET

Menomomentteja koskevat yleiset määräykset

Toimintamenomäärärahat

Siltä osin kuin EU:n tuki kohdistuu arvonlisäveromenoon ja on nettobudjetoitu toimintamenomomentille, maksetaan arvonlisäveromenot toimintamenomäärärahasta asianomaisen viraston ja laitoksen käytössä olevan arvonlisäveromenomomentin sijasta.

Selvitysosa: Arvonlisäveromenojen maksaminen erilliseltä arvonlisäveromenomomentilta silloin, kun EU:n arvonlisäverome-

noon kohdistuva tuki on nettobudjetoitu toimintamenomomentille, johtaa kustannusten virheelliseen kohdentamiseen. Tämän vuoksi toimintamenomäärärahän vakiosisältöä muutetaan siten, että EU:lta saatava arvonlisäveromenoihin kohdistuva tuki ja arvonlisäveromenot kohdistuvat nettobudjetoitaessa samalle momentille.

Päätösosa lisätään toimintamenomäärärahoja koskevan luvun viidennen kappaleen loppuun.

TULOARVIOT

Osasto 11 VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Tulo- ja varallisuusvero
Momentille arvioidaan kertyvän
12 210 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 190 000 000 euroa talousarvioesityksen 12 400 000 000 euroon nähden perustuu yhteisöverosta saatuihin verovuoden 2002 lopullisiin tietoihin sekä siihen, että verovuosien 2003 ja 2004 yhteisöveron maksuunpanoarviota on alennettu. Edellä mainituista syistä yhteisöveron kassakertymän vuonna 2004 arvioidaan olevan 3 980 milj. euroa talousarvioesityksen momentin selvitysosassa arvioidun 4 170 milj. euron asemasta.

2004 talousarvio	12 210 000 000
2003 II lisätalousarvio	-150 000 000
2003 I lisätalousarvio	-400 000 000
2003 talousarvio	12 382 000 000
2002 tilinpäätös	12 518 738 713

02. Korkotulojen lähdevero
Momentille arvioidaan kertyvän
225 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 15 000 000 euroa talousarvioesityksen 240 000 000 euroon nähden aiheutuu lähinnä vuoden 2003 arvioitua pienemmästä kertymästä ja korkotason alenemisesta ja tämän perusteella tehtyyn tarkistettuun tuottoarvioon vuodelle 2004.

2004 talousarvio	225 000 000
2003 II lisätalousarvio	-40 000 000
2003 talousarvio	270 000 000
2002 tilinpäätös	267 974 880

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Arvonlisävero

Selvitysosa: Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen arvonlisäverolain muuttamisesta. Esitys poikkeaa talousarvioesityksen selvitysosassa todetusta. Lakiesityksen mukaan arvonlisävero muuttuisi täysimääriseksi talousarvioesityksessä esitetyn 25 000 euron sijasta 20 000 euron vuosiliikevaihdon kohdalla. Eduskunnalle annetulla esityksellä ei ole

kuitenkaan vaikutusta arvonlisäveron tuottoon vuonna 2004, koska veronkevennyksen kassa-vaikutus siirtyy vuoteen 2005.

2004 talousarvio	10 214 000 000
2003 II lisätalousarvio	160 000 000
2003 talousarvio	9 815 000 000
2002 tilinpäätös	9 755 537 356

10. Muut verot

03. Autovero

Momentille arvioidaan kertyvän 1 120 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 100 000 000 euroa talousarvioesityksen 1 020 000 000 euroon nähden aiheutuu lähinnä vuoden 2003 arvioitua suuremmasta kertymästä ja vuodelle 2004 ennustettujen myyntilukujen perusteella tehtyyn tarkistettuun tuottoarvioon vuodelle 2004.

2004 talousarvio	1 120 000 000
2003 II lisätalousarvio	250 000 000
2003 talousarvio	850 000 000
2002 tilinpäätös	1 022 855 614

(04.) Moottoriajoneuvovero

Selvitysosa: Sen johdosta, että hallitus on antanut eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen ajoneuvoverolaksi, jolla on tarkoitus korvata ajoneuvoverolaki (1111/1996) ja moottoriajoneuvoverolaki (722/1966), momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja sen tuloarvio otettavaksi huomioon momentin 11.10.07 tuloarviossa.

07. (11.10.04 ja 07) Ajoneuvovero

Momentille arvioidaan kertyvän 513 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Hallitus on antanut eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen ajoneuvoverolain säätämisestä. Laissa esitetään säädettäväksi ajoneuvoista rekisterissä olon perusteella kannettavista veroista. Lailla on tarkoitus korvata ajoneuvoverolaki (1111/1996) ja moottoriajoneuvoverolaki (722/1966). Uudessa laissa siirryttäisiin nykyisestä vuosiperusteisesta verotuksesta päiväperusteiseen verotukseen.

Samassa yhteydessä esitetään ajoneuvoveron perusveron (entinen ajoneuvovero) korottamista 23 sentistä/päivä 26 senttiin/päivä ajoneuvosta, joka on ensi kertaa merkitty rekisteriin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1993 ja 32 sentistä/päivä 35 senttiin/päivä ajoneuvosta, joka on merkitty rekisteriin edellä mainitun päivän jälkeen. Esityksen arvioidaan lisäävän ajoneuvoveron tuottoa 27 000 000 euroa.

2004 talousarvio	513 000 000
2003 II lisätalousarvio	10 000 000
2003 talousarvio	465 000 000
2002 tilinpäätös	451 363 682

19. Muut veronluonteiset tulot

<i>09. Muut verotulot</i>	lain (722/1996) säännökset lisäverosta. Esitys
<i>Selvitysosa:</i> Talousarvioesityksen momentin selvitysosa täydennetään seuraavalla tekstillä:	liittyy hallituksen esitykseen ajoneuvoverolaiksi.
Hallitus on antanut eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi polttoainemaksusta. Lailla korvataan polttoainemaksulaki (337/1993) sekä moottoriajoneuvovero-	2004 talousarvio 200 000 2003 talousarvio 168 000 2002 tilinpäätös 584 585

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

07. Siirto valtion eläkerahastosta
Momentille siirretään 976 040 000 euroa.
Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.
Vähennys 8 000 000 euroa talousarvioesityksen 984 040 000 euroon nähden aiheutuu indeksitarkistuksista.

2004 talousarvio	976 040 000
2003 talousarvio	929 890 000
2002 tilinpäätös	881 353 234

51. Metallirahatulot
Momentille arvioidaan kertyvän nettotulota 24 700 000 euroa.
Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Tuloarvion lisäys 22 200 000 euroa talousarvioesityksen 2 500 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2004 eurokolikoiden tilauksesta Suomen Pankilta.

2004 talousarvio	24 700 000
2003 II lisätalousarvio	2 000 000
2003 talousarvio	2 530 000

39. Muut sekalaiset tulot

02. Verotukseen liittyvät korkotulot
Momentti on budjetoitu maksuperusteella.
Selvitysosa: Päätösosa lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toiseksi kappaleeksi.

2004 talousarvio	75 000 000
2003 talousarvio	60 000 000
2002 tilinpäätös	67 349 548

Osasto 13 KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET

05. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset

01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset va määräraha on budjetoitu momentille
Momentille arvioidaan kertyvän 83 078 000 29.70.58 Avustus vuokratilustannusten korvaamiseen.
euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 1 178 000 euroa talousarvioesityksen 81 900 000 euroon nähden liittyy hallituksen esitykseen laiksi Senaatti-kiinteistöistä (HE 108/2003) ja siitä aiheutuvasta Senaatti-kiinteistöjen voiton tuloutuksen kasvusta. Vastaa-

2004 talousarvio	83 078 000
2003 I lisätalousarvio	6 200 000
2003 talousarvio	80 200 000
2002 tilinpäätös	81 381 677

Osasto 15 LAINAT

01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat

Valtion lainasaatavaa hoitavalla viranomaisella on oikeus yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) 78 §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä luopua osasta valtion myöntämän lainan pääomaa ja korkoa.

Selvitysosa: Päätösosa lisätään talousarvioesityksen luvun päätösosaksi.

Valtio, Suomen Pankkiyhdistys ja Takuu-Säätiö allekirjoittivat 2.5.2002 vapaaehtoisia velkasoovintoja koskevan ohjelma-asiakirjan. Ohjelma-asiakirjassa sovittiin toimenpideohjelmasta, jolla vapaaehtoisten velkasoovintojen aikaansaamista pyritään edistämään. Valtion lainanannosta ja valtioneuvoksesta annetun lain (449/1988) 12 §:ssä tarkoitetun eduskunnan suostumuksen nojalla Valtiokonttori tai muu valtion lainasaatavaa hoitava viranomaislainen voisi osallistua vapaaehtoiisiin velkajärjestelyihin. Tarkoitus on, että lainan takaisinmaksamisesta vapauttamiseen suostutaan vain, jos siten arvioidaan saavutettavan valtion edun kannalta parempi perimistulos ja lainansaajien tasapuolista kohtelua noudattaen.

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

<i>01. Nettolainanotto ja velanhallinta</i>	Tulojen ja menojen erittely	€
Momentille merkitään nettotuloa	Tulot	
1 233 679 000 euroa.	Nimellisarvoinen nettolainanotto	
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	(netto)	1 173 679 000
Vähennys 46 634 000 euroa talousarvioesityksen 1 280 313 000 euroon nähden aiheutuu tämän täydentävän esityksen tulojen ja menojen muutoksista.	Emissiovoitot (netto)	75 000 000
Lisäksi talousarvioesityksen momentin selvitysosan taulukko korvataan oheisella taulukolla:	Menot	
	Pääomatappiot (netto)	15 000 000
	Nettotulot	1 233 679 000
	2004 talousarvio	1 233 679 000
	2003 II lisätalousarvio	104 243 000
	2003 I lisätalousarvio	516 000 000
	2003 talousarvio	436 000 000

M Ä Ä R Ä R A H A T

Pääluokka 24 ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

21. (24.01.21, 99.23 ja 26) <i>Ulkoasiainhallinnon toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)	palkkausjärjestelmään siirtymisestä 1.10.2003 lukien. Lisäyksestä 92 000 euroa on kertaluonteista menoja.	
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 172 028 000 euroa.		
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	2004 talousarvio	172 028 000
Lisäys 672 000 euroa talousarvioesityksen 171 356 000 euroon nähden aiheutuu uuteen	2003 I lisätalousarvio	2 195 000
	2003 talousarvio	159 571 000
	2002 tilinpäätös	160 799 757

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

22. Suomalaisen rauhanturvajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Käyttösuunnitelma	€
1. YKSO:n menot (UNFICYP-operaatio)	212 000
2. YKSRJEE:n menot (UNMEE-operaatio)	5 200 000
4. Suomen Kosovon rauhanturvajoukon menot (KFOR-operaatio)	30 249 000
5. Yhteiset menot	1 621 000
6. SOFY:n menot (EUF-operaatio)	80 000
8. SOAF:n menot (ISAF-operaatio)	3 808 000
9. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin rauhanturvaamisoperaatioihin sekä muihin rauhanturvamenoihin	10 801 000
Yhteensä	51 971 000

Selvitysosa: Oheinen käyttösuunnitelma korvaa talousarvioesityksen momentin käyttösuunnitelman.

Käyttösuunnitelmaa on talousarvioesitykseen nähden korjattu Makedonian EUF-operaation lopettamisen (15.12.2003) johdosta siten, että käyttösuunnitelman kohdasta 6. SOFY:n menot (EUF-operaatio) 699 000 euroa on siirretty käyttösuunnitelman kohtaan 9. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin rauhanturvaamisoperaatioihin sekä muihin rauhanturvamenoihin.

2004 talousarvio	51 971 000
2003 I lisätalousarvio	874 000
2003 talousarvio	53 205 000
2002 tilinpäätös	45 807 804

Pääluokka 25 OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Tuomioistuinlaitos

23. *Muiden tuomioistuinten toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon kiinteistötietojärjestelmästä suorakäytöyhteyden avulla luovutetuista otteista ja todistuksista perityt maksut sekä EU:lta saatavat tulot.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan neljännen kappaleen.

Talousarvioesitykseen nähden ko. kappaleen loppuun on lisätty teksti "sekä EU:lta saatavat tulot". Lisäys johtuu tuomioistuinten osallistumisesta Twinning-hankkeisiin.

2004 talousarvio	196 563 000
2003 I lisätalousarvio	4 173 000
2003 talousarvio	185 360 000
2002 tilinpäätös	181 116 000

50. Rangaistusten täytäntöönpano

21. *Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahasta saa käyttää vankeinhoitolaitoksen työtoiminnan liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen enintään 4 950 000 euroa ja vankeinhoitolaitoksen toiminnallisista tarpeista aiheutuvien palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamiseen enintään 2 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Talousarvioesitykseen nähden ko. kappaletta on korjattu niin, ettei palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamista kirjata hintatuksi.

2004 talousarvio	178 403 000
2003 I lisätalousarvio	7 670 000
2003 talousarvio	165 970 000
2002 tilinpäätös	166 580 000

Pääluokka 26 SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

05. Lääninhallitukset

<p>21. Lääninhallitusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) Momentille myönnetään nettomäärärahaa 51 480 000 euroa.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.</p> <p>Lisäys 661 000 euroa talousarvioesityksen 50 819 000 euroon nähden aiheutuu uuteen</p>	<p>palkkausjärjestelmään siirtymisestä 1.6.2003 lukien. Lisäyksestä 136 000 euroa on kerta-luonteista menoa.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">2004 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">51 480 000</td> </tr> <tr> <td>2003 I lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">1 055 000</td> </tr> <tr> <td>2003 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">48 620 000</td> </tr> <tr> <td>2002 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">48 682 000</td> </tr> </table>	2004 talousarvio	51 480 000	2003 I lisätalousarvio	1 055 000	2003 talousarvio	48 620 000	2002 tilinpäätös	48 682 000
2004 talousarvio	51 480 000								
2003 I lisätalousarvio	1 055 000								
2003 talousarvio	48 620 000								
2002 tilinpäätös	48 682 000								

75. Poliisitoimi

<p>21. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) Momentille myönnetään nettomäärärahaa 553 089 000 euroa.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.</p> <p>Lisäys 24 000 euroa talousarvioesityksen 553 065 000 euroon nähden aiheutuu läänin-</p>	<p>hallitusten uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottamisesta 1.6.2003 lukien.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">2004 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">553 089 000</td> </tr> <tr> <td>2003 II lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">1 000 000</td> </tr> <tr> <td>2003 I lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">14 734 000</td> </tr> <tr> <td>2003 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">516 487 000</td> </tr> <tr> <td>2002 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">503 560 000</td> </tr> </table>	2004 talousarvio	553 089 000	2003 II lisätalousarvio	1 000 000	2003 I lisätalousarvio	14 734 000	2003 talousarvio	516 487 000	2002 tilinpäätös	503 560 000
2004 talousarvio	553 089 000										
2003 II lisätalousarvio	1 000 000										
2003 I lisätalousarvio	14 734 000										
2003 talousarvio	516 487 000										
2002 tilinpäätös	503 560 000										

97. Avustukset kunnille

<p>31. Kuntien yleinen valtionosuus ja verotuloihin perustuvat tasaukset (arviomääräraha) Momentille myönnetään 162 471 000 euroa.</p>	<p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.</p> <p>Vähennys 1 433 000 euroa talousarvioesityksen 163 904 000 euroon nähden aiheutuu</p>
--	---

kuntien verotuloihin perustuvista valtion-	2004 talousarvio	162 471 000
osuuksien tasauseriästä, joiden lopulliset laskel-	2003 I lisätalousarvio	-2 339 000
mat olivat käytettävissä vasta talousarvioesi-	2003 talousarvio	167 459 000
tyksen antamisen jälkeen.	2002 tilinpäätös	165 986 639

98. Alueiden kehittäminen

43. *Maakunnan kehittämisasiä* (siirtomäärä-
raha 3 v)

Määrärahaa saa käyttää lähinnä alueiden elinkeinotoiminnan omaehtoiseen kehittämiseen mukaan lukien osaamiskeskus- ja kaupunkipoliittiset toimenpiteet sekä seudullisiin yhteistyöhankkeisiin. Määrärahaa saa käyttää myös maakunnan kehittämisasiästä rahoitettavien ohjelmien ja hankkeiden toteuttamiseen tarvittavan enintään 24 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen sekä henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien tila- ja muiden kustannusten maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Talousarvioesitykseen nähden momentin käyttötarkoitusta täsmennetään lisäämällä ko. kappaleen ensimmäisen virkkeen loppuun teksti "sekä seudullisiin yhteistyöhankkeisiin".

2004 talousarvio	33 900 000
2003 I lisätalousarvio	—
2003 talousarvio	19 800 000
2002 tilinpäätös	16 591 000

Pääluokka 27 PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Puolustusvoimat

16. *Puolustusmateriaalihankinnat* (siirtomääräraha 3 v)

Määrärahaa saa käyttää puolustusmateriaalin sekä puolustusvoimien muun kaluston ja välineistön hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja hankintaan välittömästi liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan, järjestelmien testaukseen ja käyttökoulutukseen. Määrärahasta saa käyttää 532 200 000 euroa aikaisemmin myönnettyistä tilausvaltuuksista ja niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä 35 200 000 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin.

Vuonna 2004 saa tehdä hankevalmisteluun ja sarjahankintaa edeltävään kehitysohjelmaan sekä prototyyppien hankintaan liittyen (PROTO 2004) sopimuksia siten, että niistä aiheutuu talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2004—2006 enintään 17 500 000 euroa. Sopimuksista aiheutuvien vuoden 2004 menojen maksatuksiin varataan 1 700 000 euroa. Sopimuksia varten tarvittavan valtuuden, 15 800 000 euroa (PROTO 2004 -tilausvaltuus), käytöstä saa aiheutua mainitulla valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 9 500 000 euroa ja vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 15 800 000 euroa.

Tilausvaltuus

	Valtuus milj. euroa	Myönnetty milj. euroa	Myönnetään euroa
07. Valmiusyhtymien varustaminen	1 034,0	643,6	129 100 000
11. Tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmien hankkiminen	448,2	261,8	102 931 011
12. Ilmapuolustuksen tukeutumisen ja toiminta-mahdollisuuksien turvaaminen	193,4	105,5	32 951 545
13. Merivoimien uudistaminen	333,9	208,9	72 752 352
14. Helikopterien huolto- ja tukeutumisyjärjestelmien kehittäminen	180,0	28,8	42 719 733
15. Pääkaupunkiseudun puolustuksen kehittäminen	218,6	62,1	38 500 000
16. Puolustusvoimien tekninen tutkimus ja tuotekehitys	151,3	42,0	25 200 000
17. Valmiusyhtymien varustamisen täydentäminen	588,7	39,4	35 200 000

18. Suomen sotataloudellisen valmiuden kehittäminen	168,0	-	33 600 000
19. Suomen ja Venäjän välillä allekirjoitettuun velkakonversiosopimukseen liittyvät hankinnat	9,3	-	-
20. Hankevalmistelu ja proto 2004	15,8	-	-
21. Ilmavoimien hävittäjätorjuntakyky 2004	111,5	-	-
Yhteensä			512 954 641

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen ja neljännen kappaleen ja tilausvaltuustaulukon.

Vuonna 2004 alkavaksi esitetyn PROTO 2004 -tilausvaltuuden yhteismäärää esitetään pienennettäväksi 20 600 000 eurosta 15 800 000 euroon sekä vuosittaisia maksuosuuksia pienennettäväksi vuoden 2005 osalta 10 300 000 eurosta 9 500 000 euroon ja vuoden 2006 osalta 10 300 000 eurosta 6 300 000 euroon. Päätösosan tilausvaltuustaulukkoon on tehty kohtaan 20. Hankevalmistelu ja proto 2004 tästä aiheutuva korjaus. Lisäksi sopimuksesta aiheutuvien menojen maksatuksiin vuodelle 2004 varattavaa määrärahaa esitetään pienennettäväksi 2 200 000 eurosta 1 700 000 euroon. Esitetyt muutokset talousarvioesitykseen nähden johtuvat eräiden hankkeiden hankintavalmiuden ja menojen ajoituksen tarkentumisesta. Muihin puolustusmateriaalihankintoihin käytettävän määrärahan osuus esitetään muutettavaksi 34 700 000 eurosta 35 200 000 euroon. Muutoksilla ei ole vaikutusta momentin määrärahan kokonaisuuteen.

2004 talousarvio	572 600 000
2003 I lisätalousarvio	—
2003 talousarvio	519 000 000
2002 tilinpäätös	516 696 000

21. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 270 436 000 euroa.

Vuonna 2004 saa tehdä kaksipuolisen taistelun simulointijärjestelmän käytön edellyttämän huolto- ja ylläpitojärjestelmän toteuttamiseksi tarvittavia sopimuksia (KASI-järjestelmän huolto ja ylläpito -tilausvaltuus) siten, että niistä aiheutuu talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosi-

sina 2005—2013 enintään 18 433 000 euroa. KASI-järjestelmän huolto ja ylläpito -tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua mainitulla valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuoden 2005 loppuun mennessä enintään 1 200 000 euroa, vuoden 2006 loppuun mennessä enintään 3 669 000 euroa, vuoden 2007 loppuun mennessä enintään 6 137 000 euroa, vuoden 2008 loppuun mennessä enintään 8 565 000 euroa, vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 10 539 000 euroa, vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 12 512 000 euroa, vuoden 2011 loppuun mennessä enintään 14 486 000 euroa, vuoden 2012 loppuun mennessä enintään 16 459 000 euroa ja vuoden 2013 loppuun mennessä enintään 18 433 000 euroa.

KASI-järjestelmän huolto- ja ylläpitosopimuksiin liittyvien valuuttakurssien ja indeksien noususta aiheutuvien lisämenojen, joiden tarkkaa määrää ei ole mahdollista arvioida etukäteen, maksamiseen käytetään puolustusvoimien toimintamenoihin vuosittain myönnettäviä määrärahoja.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toinen ja kolmas kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmanneksi ja neljänneksi kappaleeksi. Nykyiset kolmas ja neljäs kappale siirtyvät momentin päätösosan viidenneksi ja kuudenneksi kappaleeksi.

Lisäys 6 826 000 euroa talousarvioesityksen 1 263 610 000 euroon nähden aiheutuu uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisestä aiheutuvien menojen osittaisesta kattamisesta 1.9.2003 lukien.

KASI-järjestelmän käytön edellyttämän huolto- ja ylläpitojärjestelmän luominen ei ole toteutettujen selvitysten perusteella, asetettu käytettävyydestä huomioiden, mahdollista

puolustusvoimien sisäisin toimenpitein. Huolto- ja ylläpitotoimintojen toteuttaminen ostopalveluna edellyttää mm. kotimaisen teollisuuden henkilöstön perehdyttämistä ja tarvittavan infrastruktuurin luomista jo vuonna 2004, joten ajallisesti tilausvaltuus tulisi myöntää jo vuoden 2004 talousarviossa.

2004 talousarvio	1 270 436 000
2003 II lisätalousarvio	1 580 000
2003 I lisätalousarvio	27 150 000
2003 talousarvio	1 203 260 000
2002 tilinpäätös	1 131 224 000

30. Kansainvälinen rauhanturvaamistoiminta

22. Rauhanturvaamistoiminnan kalusto- ja hallintomenot (arviomääräraha)

Käyttösuunnitelma	€
01. Sotilastarkkailijatoiminnan menot	2 509 000
02. YKSO:n menot (UNFICYP-operaatio)	50 000
03. YKSRJEE:n menot (UNMEE-operaatio)	3 476 000
05. Suomen Kosovon rauhanturvajoukon menot (KFOR-operaatio)	14 406 000
06. Yhteiset menot	1 152 000
07. Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	16 000 000
10. SOAF:n menot (ISAF-operaatio)	3 599 000
20. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen sekä mahdollisiin uusiin rauhanturvaamisoperaatioihin	2 232 000
Yhteensä	43 424 000

Selvitysosa: Oheinen käyttösuunnitelma korvaa talousarvioesityksen momentin käyttösuunnitelman.

Käyttösuunnitelmaa on talousarvioesitykseen nähden korjattu siten, että käyttösuunnitelmasta on poistettu kohta 08. SOFY:n menot (EUF-operaatio), koska operaatiosta ei aiheudu enää vuonna 2004 kalusto- ja hallintomenoja. Määräraha 272 000 euroa on siirretty käyttösuunnitelman kohtaan 20. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen sekä mahdollisiin uusiin rauhanturvaamisoperaatioihin.

2004 talousarvio	43 424 000
2003 I lisätalousarvio	7 812 000
2003 talousarvio	51 556 000
2002 tilinpäätös	24 465 883

Pääluokka 28 VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Valtiovarainministeriö

21. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 26 028 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 163 000 euroa talousarvioesityksen 25 865 000 euroon nähden aiheutuu uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisestä 1.10.2003 lukien. Lisäyksestä 23 000 euroa on kertaluonteista menoa.

2004 talousarvio	26 028 000
2003 I lisätalousarvio	399 000
2003 talousarvio	25 031 000
2002 tilinpäätös	24 960 000

22. Valtioneuvoston tietohallintoyksikön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 7 352 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 7 000 euroa talousarvioesityksen 7 345 000 euroon nähden aiheutuu uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisestä 1.10.2003 lukien. Lisäyksestä 1 000 euroa on kertaluonteista menoa.

2004 talousarvio	7 352 000
2003 I lisätalousarvio	38 000
2003 talousarvio	7 260 000
2002 tilinpäätös	5 560 000

89. Osakkeiden myyntijärjestelyt ja hankinnat (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää osake- ja muista omaisuusjärjestelyistä ja omaisuuden hallinnoinnista aiheutuvien sekä valtionyhtiöiden yksityistämiseen liittyvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös IT-Palvelukeskus ITPAL Oy:n osakkeiden hankintaan.

Selvitysosa: Momentin nimike on muutettu talousarvioesitykseen nähden.

Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Valtiokonttorille edullisin vaihtoehto eläkejärjestelmämuutosten toteuttamisessa olisi osallistuminen työeläkesektorin yhteiseen IT-palveluyhtiöön. Yhtiön tehtäväksi tulisi yhteisen ansaintarekisterin valmistaminen ja ylläpito. Ansaintarekisteriin kerättäisiin ja siinä käsiteltäisiin uuden eläkejärjestelmän kaikki palkkatiedot. Yhtiön rahoitus ja kannattavuus perustuisi osakkailta kerättäviin palvelumaksuihin. Osallistuminen IT-palveluyhtiön toimintaan edellyttää eläkelaitosten piirissä olevien palkansaajien palkkasummien suhteessa määräytyvän osakepääoman merkitsemistä, mikä Valtiokonttorin osalta olisi 630 000 euroa.

2004 talousarvio	841 000
2003 talousarvio	841 000
2002 tilinpäätös	859 000

03. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

21. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	palkkausjärjestelmään siirtymisestä 1.10.2003 lukien.	
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 695 000 euroa.	2004 talousarvio	3 695 000
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.	2003 I lisätalousarvio	73 000
Lisäys 24 000 euroa talousarvioesityksen	2003 talousarvio	3 702 000
3 671 000 euroon nähden aiheutuu uuteen	2002 tilinpäätös	3 468 000

07. Valtion maksamat eläkkeet ja korvaukset

05. Vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet sekä kuntoutustuet (arviomääräraha)	Määrärahan käytön arvioitu jakautuminen	€
Momentille myönnetään 2 928 120 000 euroa.	Valtion palveluksen perusteella myönnetty eläkkeet, kuntoutustuet ja perhe-eläkkeet	2 038 800 000
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	Kunnan, seurakunnan ja yksityisen palveluksen perusteella myönnetty eläkkeet, kuntoutustuet, perhe-eläkkeet sekä valtionapulaitosten vastaavat eläkkeet	807 640 000
Vähennys 24 000 000 euroa talousarvioesityksen 2 952 120 000 euroon nähden aiheutuu indeksitarkistuksista.	Kansanedustajain eläkkeet ja perhe-eläkkeet	9 190 000
Lisäksi talousarvioesityksen momentin selvitysosan taulukko korvataan oheisella taulukolla:	Toisen korvauslain 7 §:n 2 momentissa tarkoitettut eläkkeet	20 000
	Liikelaistosten ja liiketoimintaa harjoittavien valtion virastojen ja laitosten eläkkeet, kuntoutustuet ja perhe-eläkkeet	72 470 000
	Yhteensä	2 928 120 000
	2004 talousarvio	2 928 120 000
	2003 talousarvio	2 789 440 000
	2002 tilinpäätös	2 644 059 704

39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)	<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.
Momentille myönnetään 161 060 000 euroa.	

Vähennys 403 000 euroa talousarvioesityk-	2004 talousarvio	161 060 000
sen 161 463 000 euroon nähden aiheutuu Ah-	2003 II lisätalousarvio	1 495 000
venanmaan tasoitusmaksun perusteena olevan	2003 I lisätalousarvio	-666 000
tuloarvion pienentymisestä 89 622 000 eurolla	2003 talousarvio	158 927 000
tässä täydentävässä esityksessä.	2002 tilinpäätös	157 495 354

52. Tilastokeskus

21. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirto-	momentilta 29.88.21 valtion tutkimus- ja ke-	
määräraha 2 v)	hittämisrahoitusta koskevan tilaston laatimista	
Momentille myönnetään nettomäärärahaa	varten.	
40 614 000 euroa.		
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talous-	2004 talousarvio	40 614 000
arvioesityksen momentin päätösosan ensim-	2003 I lisätalousarvio	1 518 000
mäisen kappaleen.	2003 talousarvio	36 533 000
Lisäys 15 000 euroa talousarvioesityksen	2002 tilinpäätös	36 458 000
40 599 000 euroon nähden aiheutuu siirrosta		

Pääluokka 29 OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Opetusministeriö

50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)
Määrärahaa saa käyttää Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (/ 2003) mukaisen valtionavustuksen ja käyttösuunnitelmassa yksilöityjen muiden avustusten maksamiseen.

<u>Käyttösuunnitelma</u>	<u>€</u>
Svenska Finlands folkting	372 000
Paasikivi-Seura	13 000
Eräiden siirtoväen sankarihautojen hoito	15 000
Kaatuneiden muiston vaaliminen sekä luovutetun alueen hautausmaiden kunnostaminen	103 000
Yhteensä	503 000

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen ja käyttösuunnitelman.

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä. Lakiesityksen mukaan järjestön valtionavustuksen määrästä päätetään vuosittain valtion talousarvion yhteydessä.

2004 talousarvio	503 000
2003 talousarvio	503 000
2002 tilinpäätös	503 000

40. Yleissivistävä koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 727 460 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 8 142 000 euroa talousarvioesityksen 1 735 602 000 euroon nähden aiheutuu

kuntien verotuloihin perustuvista valtionosuuksien tasauseriistä, joiden lopulliset laskelmat olivat käytettävissä vasta talousarvioesityksen antamisen jälkeen.

2004 talousarvio	1 727 460 000
2003 I lisätalousarvio	-15 783 000
2003 talousarvio	1 736 334 000
2002 tilinpäätös	1 574 533 861

70. Opintotuki

58. *Avustus vuokratustannusten korvaamiseen* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 2 638 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuoltoa varten tarvittavien tilojen vuokratustannusten korvaamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös avustuksen maksamiseen opiskelija-asuntotarkoitukseen luovutettujen valtion maa-alueiden vuokratustannusten korvaamiseen silloin, kun kiinteistöä käytetään lähinnä opintotuen asumislisään tai asumistukeen oikeutettujen opiskelijoiden asumiseen edellyttäen, että asianomainen kunta tukee opiskelija-asumista vastaavalla määrällä.

Käyttösuunnitelma	€
Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiö	1 460 000
Opiskelija-asuntoyhteisöt	1 178 000
Yhteensä	2 638 000

Selvitysosa: Momentin nimike on muutettu talousarvioesitykseen nähden.

Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vuoden 2000 talousarvion perustelujen nojalla Senaatti-kiinteistöt on voinut jättää opiskelija-asuntotarkoituksiin luovutettujen valtion maa-alueiden vuokran perimättä silloin, kun kiinteistöä käytetään lähinnä opintotuen asumislisään tai asumistukeen oikeutettujen opiskelijoiden asumiseen edellyttäen, että asianomainen kunta noudattaa samaa käytäntöä tai tukee opiskelija-asumista muutoin vastaavalla määrällä. Vastaava menettely ei uuden liikelaitoslain (1185/2002) eikä Senaatti-kiinteistöjä koskevan hallituksen esityksen (HE 108/2003) mukaan olisi mahdollista.

Lisäys 1 178 000 euroa talousarvioesityksen 1 460 000 euroon nähden liittyy mainittuun hallituksen esitykseen ja sillä on tarkoitus jatkaa vuokratukea aiemmin noudatettujen periaatteiden mukaisesti. Vastaavasti Senaatti-kiinteistöt tulouttaa perimänsä vuokran momentille 13.05.01, mikä on otettu huomioon momentin tuloarviossa.

2004 talousarvio	2 638 000
2003 talousarvio	1 460 000
2002 tilinpäätös	1 244 757

88. Tiede

21. *Suomen Akatemian toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 31 333 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys talousarvioesityksen 31 260 000 euroon nähden on 73 000 euroa, missä on otettu huomioon lisäyksenä 88 000 euroa uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisestä 1.10.2003 lukien ja vähennyksenä 15 000 euroa siirtona

momentille 28.52.21 valtion tutkimus- ja kehittämisrahoitusta koskevan tilaston laatimista varten. Lisäyksestä 24 000 euroa on kertaluonteista menoa.

2004 talousarvio	31 333 000
2003 I lisätalousarvio	1 545 000
2003 talousarvio	26 104 000
2002 tilinpäätös	26 131 000

90. Taide ja kulttuuri

21. Taiteen keskustoimikunnan ja taidetoimikuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 297 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 6 000 euroa talousarvioesityksen 3 291 000 euroon nähden aiheutuu uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisestä 1.10.2003 lukien.

2004 talousarvio	3 297 000
2003 I lisätalousarvio	15 000
2003 talousarvio	3 233 000
2002 tilinpäätös	1 447 000

24. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Käyttösuunnitelma	€
Kansallismuseon toimintamenot	5 084 000
Museoviraston muut toimintamenot	10 450 000
Yhteensä	15 534 000

Selvitysosa: Oheinen käyttösuunnitelma korvaa talousarvioesityksen momentin käyttösuunnitelman.

Muutos johtuu tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukaisten korotusten kohdentamisen

muutoksesta, meriarkeologia-yksikön siirtämisestä Museovirastolle sekä Suomen merimuseon uudelleensijoittamisesta aiheutuvan erän kohdentamisesta Kansallismuseolle.

2004 talousarvio	15 534 000
2003 II lisätalousarvio	150 000
2003 I lisätalousarvio	267 000
2003 talousarvio	14 766 000
2002 tilinpäätös	14 705 000

30. Valtionosuudet ja -avustukset yleisten kirjastojen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 28 663 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 689 000 euroa talousarvioesityksen 29 352 000 euroon nähden aiheutuu kuntien verotuloihin perustuvista valtionosuuksien tasauskerästä, joiden lopulliset laskelmat olivat käytettävissä vasta talousarvioesityksen antamisen jälkeen.

2004 talousarvio	28 663 000
2003 I lisätalousarvio	-1 335 000
2003 talousarvio	30 053 000
2002 tilinpäätös	44 504 000

98. Liikuntatoimi

52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 925 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 32 000 euroa talousarvioesityksen 1 893 000 euroon nähden aiheutuu vapaasta si-

vistystyöstä annetun lain mukaisten valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuksien kustannustason muutoksesta.

2004 talousarvio	1 925 000
2003 talousarvio	1 893 000
2002 tilinpäätös	1 039 000

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Maa- ja metsätalousministeriö

<p>21. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)</p> <p>Momentille myönnetään nettomäärärahaa 35 557 000 euroa.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.</p> <p>Lisäys 1 240 000 euroa talousarvioesityksen 34 317 000 euroon nähden aiheutuu EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan kesällä 2003 so-</p>	<p>vittujen muutosten valmistelusta viitaten vuoden 2003 toiseen lisätalousarvioon.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">2004 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">35 557 000</td> </tr> <tr> <td>2003 II lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">1 001 000</td> </tr> <tr> <td>2003 I lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">565 000</td> </tr> <tr> <td>2003 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">32 902 000</td> </tr> <tr> <td>2002 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">31 869 999</td> </tr> </table>	2004 talousarvio	35 557 000	2003 II lisätalousarvio	1 001 000	2003 I lisätalousarvio	565 000	2003 talousarvio	32 902 000	2002 tilinpäätös	31 869 999
2004 talousarvio	35 557 000										
2003 II lisätalousarvio	1 001 000										
2003 I lisätalousarvio	565 000										
2003 talousarvio	32 902 000										
2002 tilinpäätös	31 869 999										

33. Metsähallitus

2. Peruspääoman alennus

Metsähallitukselta voidaan siirtää vuoden 2004 alusta Metsäntutkimuslaitoksen hallintaan tutkimusmetsäverkon täydentämiseksi kiinteistövarallisuutta arvoltaan noin 0,9 milj. euroa. Edellä olevan johdosta Metsähallituksen peruspääomaa alennetaan 0,9 milj. eurolla, minkä jälkeen peruspääoman suuruus on 851,6 milj. euroa. Valtioneuvosto valtuutetaan päättämään tarkemmin siirrettävistä omaisuudesta.

3. Investointien enimmäismäärä ja tärkeimmät kohteet

Metsähallituksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2004 enintään 40 milj. euroa.

Selvitysosa: Päätösoosan kohta 2. *Peruspääoman alennus* korvaa talousarvioesityksen lukuperustelujen päätösoosan kohdan 2.

Muutos talousarvioesityksen lukuperustelujen päätösoosan kohtaan 2. nähden aiheutuu siitä, että Metsähallituksen peruspääoman pienennys on keväällä arvioitua vähäisempi, koska Metsähallitukselta ei ole löytynyt käytettävissä olevan ajan puitteissa enempää metsäntutkimuksen tarpeisiin soveltuvia kohteita.

Päätösoosan kohta 3. *Investointien enimmäismäärä ja tärkeimmät kohteet* korvaa talousarvioesityksen lukuperustelujen päätösoosan kohdan 3. ensimmäisen kappaleen ensimmäisen virkkeen.

Muutos talousarvioesityksen lukuperustelujen päätösoosan kohdan 3. ensimmäisen kappaleen ensimmäiseen virkkeeseen nähden aiheutuu eräiden Metsähallituksen talouskäytössä olevien alu-

eiden kiinteistörakenteen parantamiseen tähtäävistä hankkeista.

Lisäksi lukuperustelujen selvitysosassa mainittu Metsähallituksen alustava tulostavoite muutetaan 68,7 milj. euroksi.

Lisäys 1 milj. euroa talousarvioesityksen 67,7 milj. euroon nähden johtuu liiketoimintakäytössä olevan omaisuuden kiinteistörationisointitoimenpiteistä, lähinnä kiinteän omaisuuden myyntivoittojen kasvusta.

Tämän johdosta tulos- ja rahoitussuunnitelmaan perustuvaa alustavaa investointisuunnitelmaa kuvaava taulukko ja Metsähallituksen kehitystä kuvaava tunnuslukutaulukko korvataan oheisilla taulukoilla:

Tulos- ja rahoitussuunnitelmaan perustuva alustava investointisuunnitelma	Milj. €
Maa- ja vesialueiden ostot	36,5
Muut	3,3
Yhteensä	39,8

Metsähallituksen kehitystä kuvaava tunnuslukutaulukko

	2002 toteutuma ¹⁾	2003 ennakoitu	2004 arvio
Liikevaihto, milj. €	232,9	235,8	242,0
— muutos, %	3,6	1,2	2,6
Liikevoitto, milj. €	75,5	73,0	74,2
— liikevaihdosta, %	32,4	30,9	30,7
Voitto, milj. €	69,9	67,6	68,7
— liikevaihdosta, %	30,0	28,7	28,4
Sijoitetun pääoman tuotto, %	8,9	8,6	8,7
Investoinnit liikevaihdosta, %	15	13	16
Omavaraisuusaste, %	98	98	98
Henkilöstö keskimäärin, htv	1 989	1 950	1 950

¹⁾ Arvioluvuissa ei mukana tytäryrityksiä.

Pääluokka 31
LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

32. Merenkulun ja muun vesiliikenteen edistäminen

51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää Luotsausliikelaitolle Saimaan alueen luotsaukseen Luotsausliikelaiteksesta annetun lain 4 §:n mukaisen hintatuen maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Talousarvioesitykseen nähden ko. kappaleen lakipykälä 3 § on korjattu 4 §:ksi.

2004 talousarvio

3 316 000

Pääluokka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Hallinto

21. Kauppa- ja teollisuusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 667 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 75 000 euroa talousarvioesityksen 22 742 000 euroon nähden aiheutuu yhden henkilön palkkaus- ja muiden menojen siirrosta momentille 32.10.22.

2004 talousarvio	22 667 000
2003 II lisätalousarvio	200 000
2003 I lisätalousarvio	-139 000
2003 talousarvio	22 565 000
2002 tilinpäätös	22 586 000

22. Työvoima- ja elinkeinokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 73 146 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon maksullisen toiminnan tulot sekä yhteishoitteisten hankkeiden tulot.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan neljännen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 72 921 000 euroon nähden on 225 000 euroa, mistä 75 000 euroa aiheutuu yhden henkilön palkkaus- ja muiden menojen siirrosta momentilta 32.10.21 ja 150 000 euroa teknologia-asiantuntijoiden palkkausmenojen siirrosta momentilta 32.20.28.

Nettobudjetoinnissa on otettu huomioon myös Euroopan sosiaalirahaston artiklan 6 mukaiset innovatiiviset toimet eli niin sanottuihin pilottihankkeisiin liittyvät tulot.

2004 talousarvio	73 146 000
2003 I lisätalousarvio	1 543 000
2003 talousarvio	68 797 000
2002 tilinpäätös	68 555 000

24. Tutkimus- ja selvitystoiminta (siirtomääräraha 3 v)

Lisäksi määrärahaa saa käyttää EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja selvityshankkeiden toteuttamiseen ja niihin liittyvien tarjousten tekemiseen. Määrärahaa saa käyttää myös Outokumpu Oyj:n hallussa olevan geodatan ja -materiaalin siirrosta aiheutuviin menoihin sekä yrittäjyyden politiikkaohjelman hankkeisiin liittyviin avustuksiin.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmannen kappaleen.

Talousarvioesitykseen nähden määrärahan käyttötarkoitusta laajennetaan koskemaan myös yrittäjyyden politiikkaohjelman hankkeita.

Talousarvioesityksen momentin selvitysoosan toisen kappaleen loppuun lisätään teksti: Tämän johdosta ydinenergia-alan valvontaa tukevien selvitysten ja tutkimusten toteuttaminen hoidetaan ydinjätehuoltorahastosta. Arvioitu menotarpeiden vähennys tällä momentilla on tulevina vuosina noin 1,3 milj. euroa.

Lisäksi talousarvioesityksen momentin selvitysoosan viimeisestä kappaleesta poistetaan

teksti: "ydinenergian tuotannon ja ydinjätehuollon turvallinen toteuttaminen" ja ko. kappaleen loppuun lisätään teksti: Yrittäjyyden politiikkaohjelmaan liittyviä avustuksia on tarkoitus maksaa Venture Cup -tukisäätiölle sekä Kuntaliitolle sen kanssa toteutettavaa julkisten palvelujen kilpailuttamishanketta varten.

2004 talousarvio	6 208 000
2003 I lisätalousarvio	-25 000
2003 talousarvio	4 628 000
2002 tilinpäätös	5 878 000

20. Teknologia politiikka

21. *Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 41 208 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys talousarvioesityksen 39 208 000 euroon nähden on 2 000 000 euroa, mikä aiheutuu Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen mineraalitekniikan tutkimusryhmän siirtämisestä osaksi Geologian tutkimuskeskusta. Lisäyksestä 800 000 euroa on siirtoa momentilta 32.20.22 ja momentilta 32.20.27 on lisäksi vähennetty uusien rahoituspäätösten valtuutta 1 200 000 euroa.

2004 talousarvio	41 208 000
2003 I lisätalousarvio	658 000
2003 talousarvio	37 595 000
2002 tilinpäätös	37 850 000

22. *Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 68 799 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 800 000 euroa talousarvioesityksen 69 599 000 euroon nähden aiheutuu siirrostä momentille 32.20.21.

2004 talousarvio	68 799 000
2003 I lisätalousarvio	1 876 000
2003 talousarvio	63 138 000
2002 tilinpäätös	64 095 000

25. *Mittatekniikan keskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden rahoitukseen sekä EU:n piiriin tulevan mittanormaalijärjestelmän ylläpitoa ja kehittämistä varten maksettavaan Suomen rahoitusosuuteen.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Talousarvioesitykseen nähden määrärahan käyttötarkoitusta laajennetaan.

2004 talousarvio	5 684 000
2003 I lisätalousarvio	64 000
2003 talousarvio	5 063 000
2002 tilinpäätös	3 866 000

27. *Teknologinen tutkimustoiminta (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 145 844 000 euroa.

Vuonna 2004 uusia rahoituspäätöksiä saa tehdä enintään 150 359 000 eurolla.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen ja toisen kappaleen.

Vähennys talousarvioesityksen 146 444 000 euron määrärahaan nähden on 600 000 euroa ja vähennys talousarvioesityksen 151 559 000 euron valtuuteen nähden on 1 200 000 euroa ja aiheutuu Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen mineraalitekniikan tutkimusryhmän toiminnan siirtämisestä rahoitettavaksi momentilta 32.20.21.

2004 talousarvio	145 844 000
2003 I lisätalousarvio	1 977 000
2003 talousarvio	134 857 000
2002 tilinpäätös	131 516 630

28. *Hanke- ja ohjelmatoiminnan selvitys- ja kehittämismenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään 15 170 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 150 000 euroa talousarvioesityksen 15 320 000 euroon nähden aiheutuu teknologia-asiantuntijoiden palkkausmenojen siirrostä momentille 32.10.22.

2004 talousarvio	15 170 000
2003 II lisätalousarvio	—
2003 I lisätalousarvio	2 000 000
2003 talousarvio	11 996 000
2002 tilinpäätös	11 996 000

30. Yrityspolitiikka

42. *Finnvera Oyj:n korkotuet (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 17 470 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 270 000 euroa talousarvioesityksen 17 200 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2003 enimmäisessä lisätalousarviossa tehdyistä muutoksista.

2004 talousarvio	17 470 000
2003 I lisätalousarvio	100 000
2003 talousarvio	19 940 000
2002 tilinpäätös	23 933 407

45. *Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 18 206 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 500 000 euroa talousarvioesityksen 17 706 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2003 toisessa lisätalousarviossa tehdyistä muutoksista.

2004 talousarvio	18 206 000
2003 II lisätalousarvio	—
2003 talousarvio	17 483 000
2002 tilinpäätös	13 540 423

62. *EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus kauppa- ja teollisuusministeriön osalta (arviomääräraha)*

Vuonna 2004 saa tehdä uusia myöntöpäätöksiä yhteensä 71 785 000 eurolla.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Myöntämisvaltuuden lisäys 80 000 euroa talousarvioesityksen 71 705 000 euroon nähden johtuu tavoitteen 2 valtuusjaon täsmentymisestä. Vastaava valtuuden vähennys on momentilla 33.01.62.	2004 talousarvio	76 000 000
	2003 II lisätalousarvio	—
	2003 I lisätalousarvio	—
	2003 talousarvio	94 720 000
	2002 tilinpäätös	66 777 674

50. Kansainvälistymispolitiikka

<i>40. Toimialakohtainen yritysten kansainvälistyminen (arviomääräraha)</i>	2003 maksatuksien siirtymisestä vuoden 2003 toisessa lisätalousarviossa.	
Momentille myönnetään 19 500 000 euroa.		
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	2004 talousarvio	19 500 000
	2003 II lisätalousarvio	-3 000 000
	2003 talousarvio	18 273 000
Lisäys 1 000 000 euroa talousarvioesityksen 18 500 000 euroon nähden aiheutuu vuoden	2002 tilinpäätös	13 500 384

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sosiaali- ja terveysministeriö

62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sosiaali- ja terveysministeriön osalta (arviomääräraha)

Vuonna 2004 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 4 329 000 eurolla.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Myöntämisvaltuuden vähennys 80 000 euroa talousarvioesityksen 4 409 000 euroon

nähdessä johtuu tavoitteen 2 valtuusjaon täsmentymisestä. Vastaava valtuuden lisäys on momentilla 32.30.62.

2004 talousarvio	5 511 000
2003 I lisätalousarvio	—
2003 talousarvio	5 474 000
2002 tilinpäätös	1 265 695

13. Työsuojelun piirihallinto

21. Työsuojelupiirien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahasta saa käyttää maksullisen palvelupuhelintoiminnan hintojen tukemiseen enintään 47 300 euroa. Määrärahaa saa käyttää myös ulkomailla olevien suomalaisten alusten tarkastustoiminnan ja työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain (131/1973) 15 §:n mukaisista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen. Lakkautetaan kolme piiripäällikön (A27) virkaa työsuojelupiirejä yhdistettäessä.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Piiripäällikön virkojen lakkauttamiseen liittyen on tarkoitus perustaa piireihin virkoja työsuojelun valvontatehtäviä varten.

2004 talousarvio	22 608 000
2003 I lisätalousarvio	421 000
2003 talousarvio	21 506 000
2002 tilinpäätös	20 730 000

15. Perhekustannusten tasaus

52. <i>Lapsilisät</i> (arviomääräraha)	vana vuonna syntyneiden lasten arvioitua suuremmasta määrästä.	
Momentille myönnetään 1 421 200 000 euroa.		
<i>Selvitysosa</i> : Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	2004 talousarvio	1 421 200 000
Lisäys 3 500 000 euroa talousarvioesityksen 1 417 700 000 euroon nähden aiheutuu kulu-	2003 talousarvio	1 350 200 000
	2002 tilinpäätös	1 357 760 572

17. Työttömyysturva

50. <i>Valtionosuus työttömyyskassoille</i> (arviomääräraha)	51. <i>Työttömyysturvalain mukainen perusturva</i> (arviomääräraha)		
Momentille myönnetään 563 000 000 euroa.	Momentille myönnetään 86 000 000 euroa.		
<i>Selvitysosa</i> : Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	<i>Selvitysosa</i> : Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.		
Vähennys 13 000 000 euroa talousarvioesityksen 576 000 000 euroon nähden aiheutuu työttömyysastearvion alenemisesta.	Vähennys 3 000 000 euroa talousarvioesityksen 89 000 000 euroon nähden aiheutuu palkansaajan työttömyysvakuutusmaksuna tilitettävän maksun kasvusta sekä menoarvion tarkentumisesta.		
2004 talousarvio	563 000 000	2004 talousarvio	86 000 000
2003 II lisätalousarvio	-12 000 000	2003 talousarvio	97 000 000
2003 talousarvio	574 000 000	2002 tilinpäätös	70 500 000
2002 tilinpäätös	516 674 507		

18. Sairausvakuutus

60. <i>Valtion osuus sairausvakuutuslaista johdettavista menoista</i> (arviomääräraha)	2004 talousarvio		786 000 000
Momentille myönnetään 786 000 000 euroa.	2003 II lisätalousarvio		31 000 000
<i>Selvitysosa</i> : Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	2003 I lisätalousarvio		300 000
Lisäys 36 000 000 euroa talousarvioesityksen 750 000 000 euroon nähden aiheutuu meno- ja tuloarvion tarkentumisesta.	2003 talousarvio		699 000 000
	2002 tilinpäätös		673 917 228

19. Eläkevakuutus

51. Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 411 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 2 000 000 euroa talousarvioesityksen 413 000 000 euroon nähden aiheutuu TEL-indeksin ja eläkemaksun muutoksesta.

2004 talousarvio	411 000 000
2003 II lisätalousarvio	-3 000 000
2003 talousarvio	407 000 000
2002 tilinpäätös	393 400 000

60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 097 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 56 000 000 euroa talousarvioesityksen 1 153 000 000 euroon nähden aiheutuu meno- ja tuloarvion tarkentumisesta, mistä 23 500 000 euroa aiheutuu KEL-indeksin muutoksesta.

2004 talousarvio	1 097 000 000
2003 II lisätalousarvio	-8 000 000
2003 talousarvio	1 000 000 000
2002 tilinpäätös	1 015 893 002

32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 319 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 21 000 000 euroa talousarvioesityksen 3 340 000 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2002 lopullisten verotietojen valmistumisesta johtuvista muutoksista.

Talousarvioesityksen momentin selvitysoosan toisen kappaleen mukaisesti hallitus on antanut talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) muuttamisesta siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuutta korotetaan 3,83 prosenttiyksiköllä nykyisestä 28,06 prosentista 31,89 prosenttiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuutta korotetaan mainitun 3,83

prosenttiyksikön asemesta 3,76 prosenttiyksiköllä, jolloin sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuus on mainitun 31,89 prosentin asemesta 31,82 prosenttia. Valtionosuusprosentin alentaminen 0,07 prosenttiyksiköllä talousarvioesitykseen nähden liittyy vuonna 2002 toteutetun kuntien verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasausjärjestelmän uudistamisen vaikutuksiin, jotka muuttuvat vuoden 2002 lopullisten verotietojen johdosta. Tämän johdosta määrärahasta on vähennetty 7 780 000 euroa talousarvioesitykseen nähden.

Talousarvioesityksen momentin selvitysoosan 11. kappaleen mukaisesti luvun 26.97 perusteluihin viitaten määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon verotuloihin perustuvat valtionosuuksien tasauslisät ja vähennyksenä huomioon verotuloihin perustuvat tasausvähennykset. Vuoden 2002 lopullisiin verotietoihin perustuen määrärahan mitoituksessa on otettu vähennyksenä huomioon 56 786 000 euroa vuoteen 2003 verrattuna ta-

lousarvioesityksen 43 181 000 euron asemesta.

Kunnan omarahoitusosuus on 1 491,40 euroa kunnan asukasta kohden vuonna 2004 talousarvioesityksen momentin selvitysosan viimeisessä kappaleessa mainitun 1 489,95 euron asemesta.

2004 talousarvio	3 319 000 000
2003 I lisätalousarvio	87 300 000
2003 talousarvio	2 768 000 000
2002 tilinpäätös	2 522 110 856

Pääluokka 34 TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

50. (34.06.50, osa) Työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliset edut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 134 380 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 660 000 euroa talousarvioesityksen 135 040 000 euroon nähden aiheutuu peruspäivärahan suuruusarvion tarkentumisesta.

Talousarvioesitykseen nähden neljännen kappaleen toiseksi viimeisessä virkkeessä oleva peruspäivärahan määrä on 23,36:n sijasta 23,16.

Määrärahan käytön arvioitu jakautuminen €

Koulutustuki	75 970 000
Ylläpitokorvaus	49 280 000
Korotettu ylläpitokorvaus	8 640 000
Työttömyyskassojen hallintokulut	490 000
Yhteensä	134 380 000

Talousarvioesitykseen nähden taulukon kohtaa Koulutustuki on korjattu edellä mainittujen muutosten johdosta.

2004 talousarvio	134 380 000
2003 I lisätalousarvio	3 570 000
2003 talousarvio	119 040 000
2002 tilinpäätös	93 954 510

52. Työmarkkinatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 071 340 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 8 720 000 euroa talousarvioesityksen 1 080 060 000 euroon nähden aiheutuu peruspäivärahan suuruusarvion tarkentumisesta.

Talousarvioesitykseen nähden neljännen kappaleen viimeisessä virkkeessä oleva peruspäivärahan määrä on 23,36:n sijasta 23,16. Viidennen kappaleen ensimmäisessä virkkeessä oleva työmarkkinatuen määrä on 282 500 000 euron sijasta 280 210 000 euroa ja vastaava prosenttiluku on 27:n sijasta 26.

Aktiivisten työvoimapolitiittisten toimenpiteiden jakautuminen €

Työharjoittelu ja työelämävalmennus työmarkkinatuella	66 720 000
Työvoimakoulutuksen aikana maksettava työmarkkinatuki	79 220 000
Kuntouttavan työtoiminnan aikana maksettava työmarkkinatuki	10 590 000
Ylläpitokorvaukset	13 750 000
Yhdistelmä-tuen työmarkkinatuen osuus	90 950 000
Yhdistelmä-tuen laajentamiskokeilu	17 630 000
Matka-avustuksena maksettava työmarkkinatuki	1 350 000
Yhteensä	280 210 000

Talousarvioesitykseen nähden taulukkoa on korjattu edellä mainittujen muutosten johdosta.

2004 talousarvio	1 071 340 000
2003 talousarvio	1 034 000 000
2002 tilinpäätös	1 009 658 838

64. (34.06.64 ja 77) Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (arviomääräraha)

Vuonna 2004 saa tehdä enintään 36 053 000 euron arvosta uusia sitoumuksia työllisyysperusteisiin investointeihin. Vuoden 2003 val-

tuuden käyttämättä jäävästä osasta saa tehdä sitoumuksia vuonna 2004.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmannen kappaleen.

Talousarvioesitykseen nähden ko. kappaleen viimeistä virkettä on muutettu siten, että vuosi 2004 on muutettu vuodeksi 2003 ja vuosi 2005 on muutettu vuodeksi 2004.

2004 talousarvio	39 547 000
2003 I lisätalousarvio	500 000
2003 talousarvio	28 410 000
2002 tilinpäätös	13 632 597

Pääluokka 35
YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Asumisen edistäminen

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Valtiokonttorilla on oikeus yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) 78 §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä luopua osasta asuntorahaston varoista myönnetyn asuntorahastoon takaisin maksettavan henkilökohtaisen asuntolainan pääomaa ja korkoa.

Selvitysosa: Päätösosa lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosaan kohtaan *Aravalainat* neljänneksi kappaleeksi viitaten luvun 15.01 selvitysosan perusteluihin.

2004 talousarvio	—
2003 I lisätalousarvio	—
2003 talousarvio	—
2002 tilinpäätös	—

Pääluokka 36 VALTIONVELAN KOROT

01. Euromääräisen velan korko

90. *Euromääräisen velan korko* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 701 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 50 000 000 euroa talousarvioesityksen 2 751 000 000 euroon nähden aiheutuu lyhyiden korkojen laskusta ja kohdistuu pää-

asiassa velkasitoumuslainoihin. Lyhyiden korkojen lasku vaikuttaa koronvaihtosopimusten johdosta myös sarjaobligaatioiden korkoihin.

2004 talousarvio	2 701 000 000
2003 II lisätalousarvio	1 453 000 000
2003 talousarvio	2 925 000 000
2002 tilinpäätös	3 050 654 545